

השוכר את האומנין פרק ששי בבא מציעא פ.ג.

פ.ג.

עין משפט
גד מצוה

צו א מיי פ"ג מהל' שכיבות הל' ב ועי' נכסות וימית סמג עשין פט טושיע ח"מ סי' דש סעי' א:
 ב ומי' פ"ג מהל' שכיבות הל' א סמג ה"ג טושיע ח"מ סי' קפו סעי' א:
 צו ג מיי פ"ג מהל' שכיבות הל' א סמג טושיע ח"מ סי' דש סעי' א וקפי' ח"מ סי' בן ופי' ש"ח סי' א:
 צד ד ה ר מיי פ"ג מהל' שכיבות הל' א סמג עשין דג טושיע ח"מ סי' קפ"ד סעי' ב:
 צ"ד ז מיי פ"ג מהל' שכיבות הל' ב סמג עשין דט טושיע ח"מ סי' קפ"ד סעי' ב:
 א ח מיי פ"ג מהל' שכיבות הל' א סמג עשין פט טושיע ח"מ סי' קפ"ד סעי' ב:
 ב ט מיי פ"ג מהל' שכיבות הל' א סמג עשין פט טושיע ח"מ סי' קפ"ד סעי' ב:
 ג י מיי פ"ג מהל' שכיבות הל' א סמג עשין פט טושיע ח"מ סי' קפ"ד סעי' ב:

לעזר רש"י

בב"א. קלשון (בברמניה).

מוסף רש"י

צא ואמור להם כו'. שזה א"ל בני לחזור בתנאו ועל שאלת יתחילו המלאכה ולפסוק להם מזונות קלים (לעזר רש"י).

ואפי' במקום מדרון נמי. הי"ך נפטר בשנועה במקום שזני אדם רגילין להלך אל"כ מציא עדים: הי"ך דא"כ ראה. במקום שעדים מציין: ניסי ראי. ולא יפטר בשנועה כאיסי ור' מאיר אית ליה נתקל אנוס הוא הלך שומר שכר נמי פטור ודאיסי לית ליה: הי"ג ור' חייא בר אבא וכו' ולא גרסינן אלא. ומילתא נפשיה מתוך הא דרמינן לעיל דר"מ אדר' מאיר בנתקל ואמר ר' אלעזר מברא וכו' ור' חייא בר אבא פליג אדר' אלעזר ואמר חכמים. להפטר בה ולקמיה מפרש מאי משתבע הא פשע: שא"ס אי אסה. פוטרו מן התשלומין כשנתקל אין לך אדם וכו' שדואג שלא יכשל ומשכר: איסי משתבע. לרבי חייא בר אבא אבייב דר"מ הא ודאי פושע הוא: ואסה רבי יהודה. לאיפלוגי ולמימר נתקל לאו פושע הוא אלא קרוב לאונס ולפשיעה ודמי לגניבה ואזידיה ותקנת חכמים אין כחן אלא הא כי דיניה והאי כי דיניה: (ד' אין גמרא כרבי מאיר. נשניה פטורין בשנועה שמעמי אף אני ומיהו תמיה אני דנשלמא שומר חנם משתבע דלא פשע דאנא דנשלמא כ"י יהודה סניבא לי דנתקל לאו פושע הוא ולא אנוס אלא שומר שכר כ"י: כרסמקא. רתבה: ויזא. קורה היולא מן הכותל וזולתם לרשות הרבים: איסי ראה. ואינו נאמן בשנועה אלא בעדים: וזנייה לך. קניתי לך: וקפיו להו. החמיני: קלא איס להו. אימת החמינו ואכל מי היו ושל מי היו שמה ש"ך היו או קנית מומין דמים פחומים ולא אלאך החמינו: דדרו באגרא. מוט כפוף באמצעו ומוטו על כפוף (א) ונושא שני בדיני (ב) שני ראשו ונושא בו משא כבד: משלם פלגא. פועל שקבל עליו להוליך חציות ממקום למקום ומשאם באתו מוט ונשכר משלם פלגא: מאי עטמא נפיש להו. ולא היה להטעינו לצדו: ווטור לפרוי. וכיון דלינו ראוי לשני משאות דרך בני אדם להחזיק ולטוענו בלאחד הלך דמי נמי לאונס: דדרו בדינגלא. עץ מפולל בראשו וקושר בו משא שני בני אדם ומכניס לאורו בין שני פלליו ומוטל על צ' כפפיו וקורין אותו בלשון אשכנז גבלי"א וראשו של מטה ארוך וכשעומד לפוש מנינו בקרקע: משלם כוליה. שפשיעה היא שהרבה במשא שני בני אדם: שקולא. נושאי משאות ותכרו ליה שלא במקום מדרון ובפשיעה אי נמי בדינגלא: בדרך טובים. לפנים מסורת הדין: וארחוס לדיקים פשמו. סיפיה דקרא הוא:

ואפילו במקום מדרון נמי התינת היכא דליכא ראייה אבל היכא דאיכא ראייה ניתי ראייה ונפטר דתניא איסי בן יהודה אומר אין רואה שבועת ה' תהיה בין שניהם (א) הא יש רואה יביא ראייה ויפטר ור' חייא בר אבא א"ר יוחנן "שבועה זו תקנת חכמים היא שאם אי אהה אומר כן אין לך אדם המעביר חבית לחבירו ממקום למקום היכי משתבע אמר רבא שבועה שלא ככוונה שברחיה ואתא ר' יהודה למימר שומר חנם ישבע נושא שכר ישלם האי כדנייה והאי כדנייה ואתא ר' אלעזר למימר אין גמרא כר"מ ומיהו תמיה אני אם יבולים זה וזה לישבע בשלמא שומר חנם משתבע שלא פשע בה אלא שומר שכר אמאי משתבע כי לא פשע נמי בעי שלומי ואפילו שומר חנם נמי הא תינת במקום מדרון שלא במקום מדרון מי מצי משתבע שלא פשע ואפילו במקום מדרון נמי הא תינת היכא דליכא ראייה היכא דאיכא ראייה ניתי ראייה ויפטר דתניא איסי בן יהודה אומר "אין רואה שבועת ה' תהיה בין שניהם הא יש רואה יביא ראייה ויפטר והוא גברא דהוה קא מעבר חביתא דחמרא בריסתקא דמחוזא ותברה בזיזא דמחוזא אתא לקמיה דרבא א"ל ריסתקא דמחוזא שכיהו בה אינשי זיל אייתי ראייה (א) ואיפטר א"ל רב יוסף בריה כמאן כאיסי א"ל אין כאיסי יוסבירא לן כוותיה: והוא גברא דא"ל לחבריה זיל זבין לי ארבע מאה דני חמרא אול זבין ליה לסוף אתא לקמיה א"ל זבני לך ארבע מאה דני חמרא ותקיפו להו אתא לקמיה דרבא א"ל דארבע מאה דני חמרא תקיפי קלא אית לה למילתא זיל אייתי ראייה דמעיקרא כי מזבנת להו חמרא מעליא הוה ואיפטר א"ל רב יוסף בריה כמאן כאיסי א"ל אין כאיסי יוסבירא לן כוותיה (אתקין רב חייא בר יוסף בסיכרא הני דדרו באגרא ואיתבר *נשלם פלגא מאי טעמא נפיש לחד ווטור לתרי קרוב לאונס וקרוב לפשיעה בדינגלא משלם כולה רבה בר רב (ב) חנן תכרו ליה הנהו שקולאי חביתא דחמרא שקל לגלימיהו אתו אמרו לרב אמר ליה הב להו גלימיהו אמר ליה דינא הכי אמר ליה אין (א) למען תלך בדרך טובים יהיב להו גלימיהו אמרו ליה עניי אנן וטרחינן כולה יומא וכפינן ולית לן מידי אמר ליה זיל הב אגרייהו א"ל דינא הכי אמר ליה אין (א) וארחות צדיקים תשמור:

ואפילו במקום מדרון נמי התינת היכא דליכא ראייה אבל היכא דאיכא ראייה ניתי ראייה ונפטר דתניא איסי בן יהודה אומר אין רואה שבועת ה' תהיה בין שניהם (א) הא יש רואה יביא ראייה ויפטר ור' חייא בר אבא א"ר יוחנן "שבועה זו תקנת חכמים היא שאם אי אהה אומר כן אין לך אדם המעביר חבית לחבירו ממקום למקום היכי משתבע אמר רבא שבועה שלא ככוונה שברחיה ואתא ר' יהודה למימר שומר חנם ישבע נושא שכר ישלם האי כדנייה והאי כדנייה ואתא ר' אלעזר למימר אין גמרא כר"מ ומיהו תמיה אני אם יבולים זה וזה לישבע בשלמא שומר חנם משתבע שלא פשע בה אלא שומר שכר אמאי משתבע כי לא פשע נמי בעי שלומי ואפילו שומר חנם נמי הא תינת במקום מדרון שלא במקום מדרון מי מצי משתבע שלא פשע ואפילו במקום מדרון נמי הא תינת היכא דליכא ראייה היכא דאיכא ראייה ניתי ראייה ויפטר דתניא איסי בן יהודה אומר "אין רואה שבועת ה' תהיה בין שניהם הא יש רואה יביא ראייה ויפטר והוא גברא דהוה קא מעבר חביתא דחמרא בריסתקא דמחוזא ותברה בזיזא דמחוזא אתא לקמיה דרבא א"ל ריסתקא דמחוזא שכיהו בה אינשי זיל אייתי ראייה (א) ואיפטר א"ל רב יוסף בריה כמאן כאיסי א"ל אין כאיסי יוסבירא לן כוותיה: והוא גברא דא"ל לחבריה זיל זבין לי ארבע מאה דני חמרא אול זבין ליה לסוף אתא לקמיה א"ל זבני לך ארבע מאה דני חמרא ותקיפו להו אתא לקמיה דרבא א"ל דארבע מאה דני חמרא תקיפי קלא אית לה למילתא זיל אייתי ראייה דמעיקרא כי מזבנת להו חמרא מעליא הוה ואיפטר א"ל רב יוסף בריה כמאן כאיסי א"ל אין כאיסי יוסבירא לן כוותיה (אתקין רב חייא בר יוסף בסיכרא הני דדרו באגרא ואיתבר *נשלם פלגא מאי טעמא נפיש לחד ווטור לתרי קרוב לאונס וקרוב לפשיעה בדינגלא משלם כולה רבה בר רב (ב) חנן תכרו ליה הנהו שקולאי חביתא דחמרא שקל לגלימיהו אתו אמרו לרב אמר ליה הב להו גלימיהו אמר ליה דינא הכי אמר ליה אין (א) למען תלך בדרך טובים יהיב להו גלימיהו אמרו ליה עניי אנן וטרחינן כולה יומא וכפינן ולית לן מידי אמר ליה זיל הב אגרייהו א"ל דינא הכי אמר ליה אין (א) וארחות צדיקים תשמור:

הדרן עלך השוכר את האומנין

השוכר את הפועלים ואמר להם להשכים ולהעריב במקום שנהגו שלא להשכים ושלא להעריב אינו רשאי לכופן במקום שנהגו לזון יזון לספק במתיקה יספק הכל כמנהג המדינה "מעשה בר' יוחנן בן מתאי שאמר לבנו צא שכור לנו פועלין הלך ופסק להם מזונות וכשבא אצל אביו אמר לו בני אפילו אם אתה עושה להם כסעודת שלמה בשעתו לא יצאת ידי חובתך עמהן שהן בני אברהם יצחק ויעקב אלא עד שלא יתחילו במלאכה צא ואמור להם על מנת שאין לכם עלי אלא פת וקטנית בלבד רבן שמעון בן גמליאל אומר לא היה צריך לומר הכל כמנהג המדינה: גמ' פשיטא לא צריכא דטפא להו אאגרייהו מהו דתימא אמר להו הא דטפאי לבו אאגרייכו אדעתא דמקמתו ומחשכיתו בהדאי קא משמע לן דאמרו ליה האי דטפת לן אדעתא דעברדינן לך עבדתא שפירתא אמר ריש לקיש פועל

שהם בני אברהם יצחק ויעקב. וסעודתו של אברהם גדולה משל שלמה דמפרש בגמרא: (א) עד שלא הסחילו במלאכה. דאין כאן אלא דברים ודברים אין בהם (ב) משום מחוקרי אמנה דלילו משהחילו לא מוכל לחזור: גמ' דטפא. הוסיף על סדקן משאר פועלין: בניסיתו

(א) ועי' חו"ט לעיל ג' ד"ה שבועה. (ב) וזיל חנה וכו' ר"ף והל"ש רבא בר רב הונא. (ג) לעיל מט. (ד) עין למחור הקודם. (ה) נפ"ח: ד"ף. (ו) ונישין סמ"א. (ז) ולקמן פ"ג.

תורה אור השלם

1. כי יתן איש אל רעהו חמור או שור או שה וכל בהמה לשמר ומת או נשבר או נשבה אין ראה: שבעת י' תהיה בין שניהם אם לא שלח דיו במלאכת רעהו ולקח בעליו ולא ישלם: שמות כב ט'
 2. למען תלך בדרך טובים וארחות צדיקים משל"כ כ

הגהות הב"ח

(א) רש"י ל"ה דלדו וכו' על כמסו ונתון שני בדין: (ב) ר"ה עד שלא וכו' אין כהם. י"ב מתה דפי' הובב דף מט מובאר דיש בדיקום משום מחוקרי אמנה:

גליון הש"ס

גמ' נשלם פלגא. עין ב"ב דף סג ע"ב חו"ט ד"ה אשומר:

הגהות הגר"א

[א] גמ' זיל אייתי ראייה. י"ב ג' ר"ף והל"ש דלא פשעת בה וכו' במלחמות: